

סדר קדשים | מסכת מנחות כ"ח - ל"ד

פרשת משפטים | כ"א - כ"ז בשבט תשפ"ו (14-8 לפברואר 2026)

מן התלמוד

סדר קדשים, מסכת מנחות כ"ט, ב'

ראמי בר תמרי, שהוא המוזה דרמי בר דיקולי, איפסיקא ליה כרעא דוי"ו ד"והרג" בניקבא. אתא לקמיה דרבי זירא, אמר ליה: זיל אייתי נוקא דלא חכים ולא טפשי, אי קרי ליה "והרג" כשר, אי לא, "והרג" הוא ופסול

כרעא דוי"ו - הרגל של האות ו'
זיל אייתי נוקא - לך תביא תינוק

הסבר: לראמי בר תמרי נמחק חלק מהאות ו' במילה "והרוג" בספר התורה שלו. הורה לו רבי זירא להראות אותה לילד קטן, שאינו חכם או טיפש במיוחד, ואם הוא יקרא אם המילה נכון - הרי שספר התורה כשר.

דף כ"ח: חפצים בתבנית פלי המקדש

אחת ההלכות בדף זה הקשורה לבית המקדש אומרת שאסור לעשות חפצים בתבנית פלי המקדש. לדגמה, אסור לעשות מנורה בעלת שבעה קנים, כמו מנורת המקדש. אסור גם לבנות בית שהוא במדות ההיכל שעמד בבית המקדש, או לעשות חצר שמדותיה זהות לחצר העזרה, שלחן כשלחן לחם הפנים. אבל מתר לעשות מנורה של חמשה, ששה ושמונה קנים, רק מנורה בעלת שבעה קנים אסור לעשות.

בדף זה נאמר, שגם אם לא עשו את מנורת בית המקדש מזהב אלא ממתכות אחרות, אפשר לקיים בה את מצות הדלקת הנרות בבית המקדש. ואכן, כאשר מלכו בית חשמונאי, והעם היה עני, ולא היה די ממון כדי לעשות מנורת זהב, עשו מנורה ממתכות זולות, עד שהצטבר כסף ויכלו ליצר מנורת זהב, כראוי לבית המקדש.

דף כ"ט: הכתרים לאותיות

בשעה שעלה משה רבנו למרום, הוא מצא את הקב"ה יושב ועושה כתרים לאותיות שבספר התורה. הכתרים הם התגים שמוסיפים לאותיות מסימות בספר התורה. שאל משה רבנו את הקב"ה: מדוע אתה צריך להוסיף את הכתרים לאותיות? אמר לו הקב"ה: יש אדם אחד שעתידי להולד עוד כמה דורות ושמו עקיבא בן יוסף, והוא עתיד לדרש הלכות מן התגים שעל האותיות. אמר משה לה: רבוננו של עולם - יש לך אדם גדול כרבי עקיבא, מדוע אינך מוסר את התורה לעם ישראל על ידי? אמר לו ה': כך החלטתי.

עקיבא בן יוסף הוא רבי עקיבא המפרסם, שבגיל ארבעים התחיל ללמד תורה וזכה להעמיד עשרים וארבעה אלף תלמידי חכמים מפלגים.

דף ל': מצות כתיבת ספר תורה

בדף זה לומדים, שמי שזכה לכתוב ספר תורה מקיים מצות עשה דאורייתא, שנאמר: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", והכונה היא לתורה שמכונה "שירה".

מצות כתיבת ספר תורה היא המצוה האחרונה שנאמרה בתורה, ולכן היא המצוה התרי"ג. התלמוד אומר שמי שכותב ספר תורה "מעלה עליו הכתוב כאילו קבלו מהר סיני". רש"י מסביר שמי שכותב ספר תורה בעצמו, זוכה למעלה גבוהה כאילו קיבל את התורה מהר סיני.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא ברוך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, בבישה באויר ובזים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחיתיהם,
ועטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 16:48	כניסת שבת: 17:09
יציאת שבת: 18:03	יציאת שבת: 18:12
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 17:04	כניסת שבת: 16:48
יציאת שבת: 18:04	יציאת שבת: 18:09

מתפלפלים

באזור מסוים בגליל התגברו מאוד הגניבות של סוסים, פרות וכבשים, וכן לא תוצרת וציוד חקלאי. הגניבות הללו גרמו לנזקים גדולים הרכוש, ולפגיעה משמעותית בתחושת הביטחון באזור. קבוצת בני נוער בני 16-18 מהאזור ביקשה להתארגן למשמרות ולפטרוילים ביום ובלילה כדי להגן על הרכוש והציוד ועל בעלי החיים. העניין הזה גרם לוויכוח סוער.

מצד שני

חלק מהאנשים טען שזה לא תפקידם של בני הנוער. עליהם להשקיע את זמנם ומרצם בלימודים ולא בפטרוילים בלילה, וכי חובת השמירה והביטחון היא לא על הנערים אלא כל המשטרה, משמר הגבול ושאר רשויות החוק.

מצד אחד

חלק מהאנשים באזור שיבחו מאד את נכונותם של בני הנוער לקחת אחריות ולסייע בשמירה ובביטחון, ובכך להמשיך את המסורת של השמירה העברית על יישובים ועל רכוש.

...ואה דעתכם?

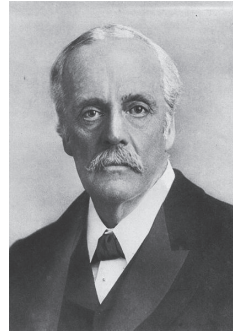

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

דמות מן ההיסטוריה

הצהרת בלפור

בי"ז בחשוון תרע"ח פרסמו הבריטים את הצהרת בלפור - הכרזה לפיה בריטניה תתמוך בהקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל. הכרזה זו ניתנה בעקבות פנייתו של חיים וייצמן לממשלת בריטניה, בה שכנע את הבריטים לתמוך בתנועה הציונית. על ההצהרה חתם שר החוץ הבריטי, ארתור ג'יימס בלפור, והיא נמסרה לידי ליונל וולטר רוטשילד, שהעביר אותה להסתדרות הציונית. הצהרת בלפור היוותה הישג מדיני עצום עבור התנועה הציונית, שזכתה לראשונה בתמיכה וסיוע של מעצמה עולמית לתוכניתיה.

Foreign Office, November 28, 1917.
Dear Lord Rothchild,
I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of sympathy with Jewish Zionist aspirations which has been submitted to, and approved by, the Cabinet.
His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object. It being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country.
I should be grateful if you would bring this declaration to the knowledge of the Zionist Federation.
Arthur James Balfour

הצהרה והלורד בלפור (Wikipedia)

על המפה | מוזיאון הלח"י בתל אביב

מוזיאון לח"י נמצא בבית בו נתפס ונרצח אברהם 'איר' שטרן, ב-כ"ה בשבט ה'תש"ב, 12 בפברואר 1942, מייסדו ומפקדו של ארגון הלח"י, על ידי הקצין הבריטי מורטון. בשנת 1963 הוקמה בדירה פינת זיכרון לזכרו, ובשנת 1986 הפך המקום למוזיאון בהנהלת משרד הביטחון. במקום ניתן לראות את הרהיטים המקוריים שהיו בדירה, וסרט המספר את סיפור חייו, פועלו, הישגיו והירצחו. בנוסף נמצא שם חדר הנצחה ל-127 לוחמי הלח"י שנהרגו, ותצוגה על פעולות הלח"י עם מיצגים שונים. במקום נמצאים משרדי עמותת לח"י הפועלת להנצחת זכרה של המחתרת.

שלט הנצחה בכניסה למוזיאון (dr. avishai teicher Wikipedia, Av1111)

חד של מושג

שבת שקלים

שבת שקלים היא השבת שלפני ראש חודש אדר, בה קוראים את פרשת שקלים (שמות ל, יא-טז) - אחת מארבעת הפרשיות, בה מסופר על תרומת מחצית השקל שבני ישראל הצטוו לתת למשכן. הסיבה לקריאתה היא שבזמן המקדש היו אוספים אז את התרומות הללו כדי לקנות מהן קורבנות ציבור. בשבת זו מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים את פרשת השבוע ובשני את פרשת שקלים.

- 4 מה כתוב בדף על השולחן ליד הדמות?
- 5 של מי הצללית נושאת הנשק בחלון?

- 1 מי הדמות בצירור ומה היה תפקידה?
- 2 סמל של איזה ארגון תלוי על הקיר?
- 3 באיזה כתובת הסתתרה הדמות ואצל איזו משפחה?

חינה!

- סמנו את הפסוקים המופיעים במזוזות:
1. וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ.
 2. וְקִשְׁרָתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ, וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ.
 3. וְשִׁמְרָתֶם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים.
 4. וְנָתַתִּי עִשָׁב בְּסֹדֶךָ לְבִהְמֹתֶךָ, וְאָכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ.
 5. וְלִמְעַן תֵּאָרִיכוּ יָמִים עַל הָאָדָמָה.
 6. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמָה.

מי אני?

1. ארגון מחתרת שפעל נגד השלטון הבריטי.
2. הוקם על ידי אברהם "יאיר" שטרן.
3. סמלו היה יד קפוצה זוקפת אצבע ואמה.
4. ערכיו היו גאולת הארץ, תקומת המלוכה, ותחיית האומה.
5. אנשיו תקפו ופגעו בחיילים ושוטרים בריטים.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת ישראל	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר קדושים | מסכת מנחות | דף ל"א - ל"ד

דף ל"א: כתיבת מזוזה

בתורה כתוב: "וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ". בפסוקים אלה התורה מצוה אותנו לכתוב פסוקים מן התורה ולקבוע אותם על פתח הבית ובשערים. את המזוזה צריך לכתוב על קלף אחד ולא על שני קלפים, ואם כתבו מזוזה על שני קלפים ותפרו אותם לאחד, המזוזה פסולה. אין צורך להקפיד שכל השורות תהיינה באותו אורך, אבל אם כתבו את המזוזה בצורה שאורך השורות יוצר צורה של מנגדל או של מנגדל הפוך, המזוזה פסולה.

דף ל"ב: כבוד ספר התורה

רב חלבו ספר, שהוא ראה את רב הונא עומד לשבת על מיטה שהיה מונח עליה ספר תורה, ולפני כן הוא נטל את ספר התורה והניחו במקום אחר, מפני שהוא פסק שאסור לשבת על מיטה שספר תורה מונח עליה, מפני כבוד ספר התורה. מפני קדושת ספר התורה כתב ה"מגן אברהם" שאדם שנופל מידי ספר תורה, נוהגים שעליו להתענות, אפילו אם הספר נפל כשהוא עטוף במעיל או בנרתיק.

דף ל"ג: "תעשה, ולא מן העשי"

בעל הבית לקח מזוזה, קבע אותה על לבנה, ואחר כך התחיל לבנות את פתח הבית והניח את הלבנה עם המזוזה במקום המתאים. מזוזה כזו פסולה, כי צריך לקבוע את המזוזה אחרי שהפתח קיים. הלכה זו קרויה: "תעשה, ולא מן העשי". כלומר: יש לקבוע מזוזה ולקיים את המצוה, ולא להניח את המזוזה ואחר כך לבנות את הפתח, כי במקרה זה מצות מזוזה נעשתה מאליה, כי המזוזה כבר הייתה במקומה.

דף ל"ד: תפילין של ראש

על תפילין של ראש אומר התלמוד: "כותבן על ד' עורות ומניחן בד' בתים בעור אחד". הסבר: בתוך התפילין ישנן ארבע פרשיות מן התורה, כתובות על גבי קלף. בתפילין של ראש כותבים כל אחת מארבע הפרשיות על קלף נפרד. מעור נוסף מכינים את ה"בית" שבו מוכנסות הפרשיות. הבית הזה צריך להיות עשוי מעור אחד ובו ארבעה תאים נפרדים, שלכל אחד מהם מכניסים פרשה אחת. החלק התחתון, המונח על הראש, מכסה על הפתח של כל ארבעת התאים, והוא מכונה "תתורא".

דבר תורה

השמירה על כבודם של בני האדם היא אחד מערכי היסוד שיש בתורה, והיא נלמדת בצורה יוצאת דופן באחד מן המדינים שמופיע בפרשתנו. התורה מתייחסת לאדם שגנב מחברו שור או שה והוסיף לחטוא בכך שגם שחט ומכר אותו לאחרים. התורה מחייבת גנב כזה בתשלומי "ארבעה וחמישה": על גניבה ומכירתה שה ארבעה, ועל שור חמישה. בגמרא מובא ההסבר לכך שהעונש על גניבת השה ומכירתו נמוך משל גניבת השור, והיא תולה זאת בבזיונו ובבושה שהייתה לגנב כשנאלץ לסחוב את השה הגנוב על כתפיו, בעוד שהשור הגנוב הולך לצידו של הגנב ללא כל בושה או בזיון. התורה, אשר מקפידה ומתייחסת אף לכבודם של הגנבים שבעצמם לא חסו על כבודן של בריות אחרות, מלמדת עד כמה יקר וחשוב לה כבודם של אחרים, ובכך קוראת לכולנו להשתדל בכבוד כולם.

שאלות השבוע

1. האם מותר להכין פמוטי שבת בצורת מנורת המקדש?
2. מדוע משה רבנו קיבל את התורה ולא רבי עקיבא?
3. מה עושים אם ספר תורה נופל על הרצפה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il שי לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. אברהם יאיר שטרן. מפקד ארגון הלח"י.
2. הסמל של ארגון הלח"י.
3. אצל משפחת סבוראי ברחוב מזרחי 6 בתל אביב.
4. המנון הלח"י - "חיילים אלמונים".
5. של הקצינים הבריטים שחיפשו את יאיר.

מי אני?

מחותרת לח"י - לוחמי חירות ישראל

חידה

2, 4, 6

